

Hudobný odbor – HRA NA VIOLE

Charakteristika predmetu:

Viola plnila po stáročia predovšetkým funkciu harmonickej výplne v komorných a symfonických kompozíciách. Vo vokálno-inštrumentálnych skladbách skorého baroka zdvojovala altový vokálny part. Viola sa až v neskorších hudobných obdobiach vyprofilovala ako plnohodnotný sólový nástroj.

Základným cieľom výučby hry na viole na ZUŠ je vypestovať a rozvinúť najdôležitejšie technicko-muzikálne zručnosti a návyky potrebné na hru na tomto nástroji, postupne zdokonaľovať schopnosť vlastného umeleckého vyjadrenia.

Vyučovanie hry na viole sa na ZUŠ realizuje formou individuálneho vyučovania, ktoré vyžaduje individuálny prístup pedagóga k jednotlivému žiakovi. Pedagóg zohľadňuje vek žiaka, stupeň jeho hudobného vzdelania (väčšinou ovládanie základov hry na husliach).

Cieľom je pripraviť žiakov na štúdium na vyšších stupňoch vzdelávania, ako aj na uplatnenie v oblasti orchestrálnej, komornej a sólovej hry.

Prvý stupeň základného štúdia

Učebný plán číslo (podľa RUP): 11

Stupeň štúdia: I. stupeň základného štúdia

Študijné zameranie: Hra na viole

Dĺžka štúdia: 4 roky

Stupeň vzdelávania: Nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie ISCED 2B (2. časť 1. stupňa)

Ročníky: 1. (Hra na viole-hra z listu 1,5 h, HN 1,5 h, Komorná hra 1 h, alebo Hra v súbore-orchestri 2 h) spolu 4-5 h

2. (Hra na viole-hra z listu 1,5 h, HN 1,5 h, Komorná hra 1 h, alebo Hra v súbore-orchestri 2 h) spolu 4-5 h

3. (Hra na viole-hra z listu 1,5 h, HN 1,5 h, Komorná hra 1 h, alebo Hra v súbore-orchestri 2 h) spolu 4-5 h

4. (Hra na viole-hra z listu 1,5 h, Komorná hra 1 h, alebo Hra v súbore-orchestri 2 h) spolu 2,5-3,5 h

1.časť I. stupňa

Názov predmetu: Hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č.10

Stupeň štúdia: 1. stupeň základného štúdia

Ročník: PRVÝ

Stupeň vzdelávania: 1.časť I. stupeň – ISCED 1B

Časový rozsah výučby: 1,5 h týždenne

Forma štúdia: individuálna

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Vytvoríť u žiaka správne držanie nástroja a sláčika. Zvládnutie durového a molového prstokladu. Čítanie nôt vo violovom kľúči v I. polohe. Zvládnutie základných ťahov sláčika (détaché, legato atď.) Tvorba kvalitného tónu.

Obsah:

Kontrola správneho držania nástroja sláčika (pravá ruka). Nácvičenie piesní a skladieb v durovom a molovom hmate. Čítanie zápisu vo violovom kľúči. Prípravné cvičenia na výmenu polôh. Ťah sláčika détaché a legato. Neustála sluchová kontrola (intonácia a kvalitný tón).

Notový materiál:

Cvičenia a etudy:

M. Žáková: Violová škola

V. Kořínek: Melodické etudy (prepis do violového kľúča)

H. Sitt: Praktische Bratschenschule

H. Kayser: Neue Schule fuer Bratsche, op. 54

Prednesové skladby:

V. Kořínek: Slovenské ľudové piesne (violový kľúč)

J. S. Bach: Pochod

J. A. Hasse: Bourée

Ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej úrovni.

Notový materiál môže pedagóg prispôsobiť individuálnym dispozíciám žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

- + základné návyky (držanie nástroja a sláčika)
- + hrací aparát
- + prstoklady v I. polohe
- + durový a molový prstoklad
- + plynulý pohyb ľavej ruky
- + tvorba tónu sláčikom (pravá ruka)
- + elementárna terminológia
- + intonačná a rytmická predstavivosť
- + stupnice, etudy a prednesové skladby
- + precízna artikulácia rytmických modelov
- + hudobno-výrazové prostriedky
- + základy hry vibráto
- + hra z listu
- + hra spamäti
- + súhra
- + počúvanie skladieb pre violu

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + vedia správne držať nástroj a sláčik
- + koordinujú činnosť rúk pri hre
- + ovládajú základnú terminológiu
- + čítajú noty vo violovom kľúči v prvej polohe
- + ovládajú durový a molový prstoklad
- + tvoria kultivovaný tón v rôznych častiach sláčika
- + disponujú adekvátnou sluchovou predstavou v oblasti intonácie a rytmu
- + korigujú intonačné a rytmické nedostatky
- + realizujú prípravné cvičenia na hru vibráto
- + pri hre sa sústreďia na svoj part a zároveň vnímajú party ostatných nástrojov

- + hrajú z listu jednoduché piesne a skladby
- + preukazujú adekvátnu pamäťovú istotu pri hre prednesových skladieb

Metódy a formy práce:

Základným princípom pri vyučovaní je individuálny prístup ku žiakovi. Pedagóg prispôsobuje výber metód a foriem práce osobitým danostiam a potrebám žiakov. Pri vyučovaní začiatočníkov v predmete hra na viole je vhodná aplikácia metód priamej skúsenosti (pozorovanie názorných ukážok hry pedagóga) a ich kombinácia s verbálnymi metódami (výklad). Dôležitý je aj emocionálny rozvoj osobnosti žiaka.

Ročníkový výstup:

- + interné – verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka
- + 4-5 ľudových piesní alebo 2-3 jednoduché prednesové skladby

Názov predmetu: Hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č.10

Stupeň štúdia: I. stupeň základného štúdia

Ročník: DRUHÝ

Stupeň vzdelávania: 1. časť I. stupeň – ISCED 1B

Časový rozsah výučby: 1,5 hodiny týždenne

Forma štúdia: individuálna

Vyučovací jazyk: slovenský

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Nadviazať na zručnosti nadobudnuté v 1. ročníku. Zdokonaľiť správne držanie nástroja a sláčika (pravá ruka). Pohotovo čítať noty v altovom kľúči. Rozvíjať pohyblivosť prstov ľavej ruky. Pripraviť žiaka na výmeny polôh a hru v polohách. Nácviť kombinácií ťahov sláčika (détaché, legato a martellé). Vyššie nároky na kvalitu tónu.

Obsah:

Skvalitňovanie činností pohybového aparátu. Precíznosť intonácie a správna poloha prstov ľavej ruky. Cvičenia na výmeny polôh a správna poloha palca. Pestovanie sluchovej kontroly (tón a intonácia). Čítanie nôt vo violovom a husľovom kľúči, hra z listu.

Notový materiál:

Cvičenia a etudy

H Kayser: Neue Schule fuer Bratsche, op. 54

H. Sitt: Praktische Bratschenschule

Prednesové skladby

V Kořínek: Slovenské ľudové piesne (violový kľúč)

N. Baklanova: Uspávanka, Tanec, Mazurka

H. Purcell: Aria

a ďalšie prednesové skladby na adekvátnej technickej úrovni

Notový materiál prispôsobuje pedagóg individuálnym dispozíciám žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

- + základné návyky hracieho aparátu
- + ladenie violy
- + violový kľúč
- + kontrola kvality tónu
- + činnosť ľavej ruky
- + rozlišovanie hmatov (križiky, béčka, odrážky)
- + pravá ruka (správny ťah sláčika bez tlaku)
- + martellé
- + dynamické odtiene
- + hra v rýchlejšom tempe
- + dvoj hmaty
- + vibráto
- + dvojtávové stupnice a etudy
- + prednesové skladby

- + analýza skladby
- + základy improvizácie
- + hra z listu a hra spamäti

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + kontrolujú a korigujú pohybový aparát
- + dbajú na správne držanie nástroja a sláčika
- + dokážu naladiť violu
- + disponujú predstavou o kvalitnom tóne
- + čisto intonujú etudy a prednesové skladby
- + ovládajú ťah detaché, legato a martellé
- + používajú kvalitný tón v rôznych dynamických odtieňoch
- + ovládajú základy vibráta
- + hrajú plynule z listu a spamäti

Metódy a formy práce:

Pedagóg prispôsobuje formu a spôsob práce individuálnym danostiam žiaka. Postupne sa zvyšujú nároky na kvalitu hry a tvorbu tónu. Aplikovanie priamej skúsenosti žiaka predhrávaním materiálu. Prehlbovanie harmonickej predstavivosti žiaka.

Ročníkový výstup:

- + interné alebo verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka.
- + žiaci dokážu naladiť violu, dostatočne ovládajú altový kľúč a tvoria pekný tón
- + stupnice
- + 2-3 prednesové skladby

Záverečná skúška:

- + 2 prednesové skladby (spamäti) rôzneho charakteru (rôznych hudobných období)

2. časť I. stupňa

Názov predmetu: Hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č. 11

Stupeň štúdia: I. stupeň základného štúdia

Ročník: PRVÝ

Stupeň vzdelávania: 2. časť I. stupeň – ISCED 2B

Časový rozsah výučby: 1,5 hodiny týždenne

Forma štúdia: individuálna

Vyučovací jazyk: slovenský

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Skvalitniť výmenu polôh a intonáciu v hre v polohách. Pohotové čítanie nôt v altovom kľúči. Zdokonaľovať činnosť ľavej a pravej ruky. Uplatňovať kombináciu rôznych ťahov sláčika (détaché, legato, martellé). Rozvíjať schopnosť hry z listu a hry spamäti. Aplikovať výrazové prostriedky pri interpretácií prednesových skladieb (dynamika, agogika, vibráto).

Obsah:

Nácvik výmeny polôh a dobrá hra v polohách. Precvičovanie a variácia rôznych ťahov sláčika (détaché, legato, martellé) pri interpretácií etúd a prednesových skladieb. Oboznámenie žiaka so základnými výrazovými prostriedkami (dynamika, agogika). Nácvik rôznych odtieňov a foriem vibráta a ich aplikácia pri hre. Čítanie nôt v altovom kľúči a hra spamäti.

Notový materiál:

Cvičenia a etudy

H. Sitt: Praktische Bratschenschule

F. Wohlfahrt: Etudy (altový kľúč)

H. Kayser: Neue Schule fuer Bratsche, op.54

Prednesové skladby

P. I. Čajkovský: Chanson triste

G. Tartini: Sarabanda

G. F. Händel: Menuet

A. Corelli: Sarabanda

a ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej úrovni.

Notový materiál môže pedagóg dopĺňať a prispôbovať individuálnym dispozíciám a potrebám konkrétneho žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

- + altový a husľový kľúč
- + intonačná istota a rytmická presnosť
- + hra v I. a III. polohe
- + výmeny polôh
- + dvojtávkové stupnice
- + rôzne druhy vibráta
- + smykové kombinácie
- + kvalita tónu
- + dvoj hmaty a akordy
- + štýlová interpretácia
- + lepšie sa orientujú vo violovej literatúre
- + vznik a vývoj violy
- + počúvanie kvalitných nahrávok
- + hra spamäti
- + tvorivosť
- + samostatná domáca príprava
- + skupinová interpretácia
- + hudobná tvorivosť

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + disponujú základnou hudobnou gramotnosťou
- + altový kľúč v I. a III. polohe
- + plynulý prechod medzi altovým a husľovým kľúčom

- + ovládajú výmeny polôh
- + uplatňujú rôzne ťahové kombinácie pri hre stupníc a cvičení
- + ovládajú hru dvoj hmatov
- + interpretujú prednesové skladby autorov rôznych štýlových období správnym spôsobom
- + vedie zahrať z listu charakterovo odlišné skladby
- + disponujú pamäťovou istotou pri hre prednesových skladieb
- + dokážu zahrať ľahšie skladby z listu
- + pripravujú sa doma samostatnejšie na vyučovacie hodiny

Metódy a formy práce:

Pri výučbe sa naďalej zohľadňujú individuálne danosti a potreby žiakov. Žiak sa vedie k väčšej samostatnosti a k vyjadreniu vlastného umeleckého názoru. Vedenie žiaka k samostatnej domácej príprave na vyučovaciu hodinu. Vyberajú sa adekvátne prednesové skladby.

Ročníkový výstup:

Interné alebo verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka.

Žiaci ovládajú:

- + tvorbu prstokladov a čítanie nôt v altovom kľúči
- + hru kvalitným tónom v rôznych dynamikách
- + hru spamäti
- + stupnice a inštruktívne skladby
- + 2-3 skladby rôzneho charakteru

Názov predmetu: Hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č.11

Stupeň štúdia: I. stupeň základného štúdia

Ročník: DRUHÝ

Stupeň vzdelávania: 2. časť I. stupeň – ISCED 2B

Časový rozsah výučby: 1,5 hodiny týždenne

Forma štúdia: individuálna

Vyučovací jazyk: slovenský

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Podľa schopností žiaka študovať hru v ďalších polohách (4-5). Zlepšovať precíznosť intonácie v ovládaných polohách. Zdokonaľovať prácu rúk a skvalitňovať vibráto. Oboznamovať žiaka so správnou interpretáciou rôznych štýlových období. Zdokonaľovať hru spamäti a hru z listu.

Obsah:

Zlepšovanie pohyblivosti ľavej ruky pri hre etúd a cvičení v rôznych tempách. Cvičenie trilkov a melodických ozdôb. Cvičenia na rôzne intervaly (3,6,8). Štýlová interpretácia a hra z listu technicky menej náročných skladieb.

Notový materiál:

Cvičenia a etudy

H. Sitt: Praktische Bratschenschule

F. Wohlfahrt: Etudy (altový kľúč)

Prednesové skladby

Corelli: Sonáty

W. A. Mozart: Menuety

G. B. Pergolesi: Nina

R. Schumann: Snenie

I. Pleyel: 6 malých duet

a ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej a výrazovej úrovni

Notový materiál môže pedagóg dopĺňať a prispôbovať individuálnym dispozíciám a potrebám žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

- + zdokonaľovanie intonácie pri hre v rôznych polohách
- + čítanie nôt v altovom a husľovom kľúči
- + samostatné tvorenie prstokladov
- + hra dvoj hmatov a akordov
- + dvojojtákové stupnice a rozložené akordy, cvičenia, etudy a prednesové skladby
- + technika hry pravej ruky
- + práca rúk v rýchlom tempe
- + radové staccato
- + náročnejšie rytmické modely (kvintoly, sextoly, veľké trioly)
- + artikulácia a frázovanie
- + základy improvizácie
- + pohotovosť a hudobnej predstavivosti pri hre z listu
- + pamäťová istota
- + osobitý interpretačný prejav
- + hudobno – výrazové prostriedky
- + analýza skladieb (Rondo, variácie atď.)
- + skupinová interpretácia
- + verejné vystúpenia

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + intonujú čisto v rôznych polohách
- + čítajú noty v altovom a husľovom kľúči
- + tvoria prstoklady v preberaných polohách
- + plynule menia polohy ľavej ruky
- + ovládajú hru dvojojtákových stupníc a rozložených akordov
- + lepšie ovládajú rôzne ťahy sláčika
- + zadefujú rytmus v náročnejších modeloch (kvintola, sextola, veľká triola)
- + hrajú z listu prednesové skladby s uplatnením hudobno – výrazových prostriedkov
- + rešpektujú predpísanú dynamiku

- + uvažujú o artikulácií a frázovaní
- + využívajú melodické ozdoby (trilok, obal, nátril atď.)
- + disponujú pamäťovou istotou pri hre rozsiahlejších skladieb
- + prejavujú vlastné hudobné cítenie
- + analyzujú skladby napísané v rondovej a variačnej forme
- + udržia spoločné tempo a dynamiku počas súhry
- + interpretujú naštudovaný repertoár na verejných vystúpeniach

Metódy a formy práce:

Volia sa metódy a formy práce zohľadňujúce vekové a osobnostné danosti žiaka. Naďalej sa uplatňuje individuálny prístup k jednotlivému žiakovi. Vyberajú sa správne verbálne metódy výučby a uplatňuje sa priama skúsenosť žiaka (predhrávanie pedagógom). Podporuje sa počúvanie kvalitných nahrávok a návšteva koncertov.

Ročníkový výstup:

- + interné alebo verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka
- + žiaci ovládajú plynulý pohyb ľavej ruky po hmatníku, výmeny polôh a hru v preberaných polohách, hru trilkov a melodických ozdôb
- + 2-3 prednesové skladby väčšieho rozsahu

Názov predmetu: Hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č.11

Stupeň štúdia: I. stupeň základného štúdia

Ročník: TRETÍ

Stupeň vzdelávania: 2. časť I. stupeň – ISCED 2B

Časový rozsah výučby: 1,5 hodiny týždenne

Forma štúdia: individuálna

Vyučovací jazyk: slovenský

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Stupňovať interpretačnú náročnosť skladieb. Upevňovať technické zručnosti a návyky nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch. Rozvíjať kvalitu všetkých zložiek hry, viesť žiaka k tvorivému prístupu pri štúdiu nových skladieb. Motivovať žiaka k spoznávaniu a štúdiu nových skladieb pre violu. Viesť žiaka k samostatnému domácemu štúdiu a cvičeniu.

Obsah:

Zvyšovanie interpretačnej náročnosti. Sústredenie pozornosti žiaka na intonačnú a tónovú sebakontrolu. Čítanie nôt a tvorba prstokladov v 4. a 5. polohe. Tvorba kultivovaného tónu. Koordinovanie činnosti pravej ruky pri náročnejších ťahoch sláčika. Zdokonaľovanie výrazového aspektu pri hre prednesových skladieb.

Notový materiál:*Cvičenia a etudy*

H. Sitt: Praktische Bratschenschule

H. Kayser: Etudy

F. Wohlfahrt: Etudy (altový kľúč)

K. Moravec: Vybrané etudy a štúdie

J. F. Mazas: Etudy (altový kľúč)

Prednesové skladby

G. F. Händel: Sonáty

A. Corelli: Sonáty

C. Saint-Saens: Labuť

A. Dvořák: Dva valčíky

F. Schubert: Ave Maria

W. A. Mozart: Duetá

I. Pleyel: 6 malých duet

a ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej úrovni

Notový materiál môže každý pedagóg dopĺňať a prispôbovať individuálnym dispozíciám a potrebám konkrétneho žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

- + zvyšovanie interpretačnej náročnosti
- + tvorba kvalitného a kultivovaného tónu
- + výmena polôh (1.-5. poloha)
- + prstoklady v 4. a 5. polohe
- + stupnice a rozložené akordy s výmenami polôh, dominantný septakord
- + cvičenia, etudy a prednesové skladby
- + chromatika
- + formová analýza interpretovaných skladieb
- + Concertino a Sonatina
- + metrum a rytmus
- + hudobno – výrazové prostriedky
- + emocionalita v interpretácií
- + uplatnenie violy v rôznych hudobných žánroch a štýloch
- + hra spamäti a hra z listu

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + korigujú vlastnú interpretáciu (intonácia, dynamika atď.)
- + hrajú stupnice a rozložené akordy s výmenami polôh (vrátane dominantných septakordov)
- + ovládajú plynulé výmeny polôh (1.-5. poloha)
- + rozlišujú prstoklady v 4. a 5. polohe
- + plynulo a intonačne čisto interpretujú etudy s výmenami polôh
- + zvládajú už aj náročnejšie smyky
- + dokážu interpretovať skladby s adekvátnym výrazom (vibráto, dynamika, frázovanie atď.)
- + vedia si vytvoriť vlastnú hudobnú predstavu
- + plynulo hrajú z listu
- + vedia bazálne analyzovať skladbu z formového aspektu
- + poznajú formu concertina a sonatíny
- + prejavujú emocionálnu angažovanosť pri interpretácií prednesových skladieb

Metódy a formy práce:

Rozvíjať tvorivosť a hudobnú predstavivosť žiaka. Vytvárať vlastný umelecký názor porovnávaním kvalitných nahrávok. Viest so žiakom rozhovory, rešpektovať jeho názor na rôzne aspekty individuálnej interpretácie. Podporovať žiaka v samostatnom a kreatívnom prístupe pri štúdiu skladieb, podporovať samostatnú domácu prípravu. Zapájať žiaka do koncertného života školy (sólová hra, komorná hra, súborová a orchestrálna hra).

Ročníkový výstup:

+ interné alebo verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka

Žiaci ovládajú:

+ intonačne čistú hru

+ zásady štýlovej interpretácie

+ precíznu artikuláciu náročnejších rytmických útvarov

+ používanie dynamiky a farebných odtieňov tónu pri hre

+ 2-3 prednesové skladby vyššej technickej náročnosti

Názov predmetu: Hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č.11

Stupeň štúdia: I. stupeň základného štúdia

Ročník: ŠTVRTÝ

Stupeň vzdelávania: 2. časť I. stupeň – ISCED 2B

Časový rozsah výučby: 1,5 hodiny týždenne

Forma štúdia: individuálna

Vyučovací jazyk: slovenský

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Upevňovať inštrumentálne zručnosti rozvíjaním kvality jednotlivých zložiek hry. Zdokonaľovať návyky nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch. Motivovať žiaka k samostatnosti a kreatívnemu prístupu ku štúdiu. Viesť žiaka k vlastnému interpretačnému prejavu. Zapájať žiaka do koncertného života školy. Podnecovať záujem žiaka o hudobné dianie, návštevu koncertov a počúvanie nahrávok renomovaných violistov.

Obsah:

Zdokonaľovanie techniky ľavej a pravej ruky. Rozvíjanie intonačnej a tónovej sebakontroly žiaka. Hra trojoktávových stupníc a rozložených akordov. Prehlbovanie výrazového aspektu pri naštudovaní prednesových skladieb (dynamika, agogika, melodické ozdoby atď.) Kvalita vibráta. Samostatný prístup, tvorivosť, osobitá interpretácia. Aspekty štýlovej hry skladieb rôznych období a hudobných žánrov. Príprava na záverečnú skúšku a koncert.

Notový materiál:*Cvičenia a etudy*

J. Michálek: Škola hry na viole

H. Kayser: Etudy, op. 43

K. Moravec: Vybrané etudy a štúdie

J. F. Mazas: Etudy (altový kľúč)

R. Kreutzer Etudy (altový kľúč)

Prednesové skladby

G. Ph. Telemann: Koncert G Dur

G. F. Händel: Sonáty

A. Corelli: Sonáty

L. v. Beethoven: Menuet

H. Sitt: Albumblätter

J. Raff: Cavatina

W. A. Mozart: Duetá

I. Pleyel: Duetá

a ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej a výrazovej úrovni

Notový materiál môže každý pedagóg dopĺňať a prispôbovať individuálnym dispozíciám a potrebám konkrétneho žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

- + cvičenia, etudy a prednesové skladby
- + technika na viole
- + altový a husľový kľúč
- + sluchová predstavivosť a sebakontrola
- + výmena polôh a intonačná istota v preberaných polohách
- + dvoj hmaty a akordy
- + dvojtákové a trojtákové stupnice a rozložené akordy, cvičenia, etudy a prednesové skladby
- + technika hry pravej ruky
- + kvalita tónu
- + rytmus
- + artikulácia a frázovanie
- + história violy a literatúra pre tento nástroj
- + hudobná terminológia
- + aplikácia hudobno – teoretických poznatkov v praxi
- + analýza foriem (koncert, sonáta)
- + analýza interpretácie (vlastná, iný interpret)
- + zásady štýlovej interpretácie skladieb rôznych historických období a hudobných žánrov
- + hra spamäti a hra z listu
- + transponovanie
- + adekvátna improvizácia
- + samostatný prístup ku štúdiu a samostatná domáca príprava
- + motivácia k záujmu o kultúrny život a hudobné dianie
- + estetický prejav a kultivované vystupovanie
- + účinkovanie na pódiu

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + majú osvojenú hudobnú gramotnosť v hre na viole, histórie violy a hudobnej literatúry pre violu na úrovni I. stupňa základného štúdia

- + aplikujú v praktickej hre poznatky nadobudnuté na vyučovaní hudobnej náuky
- + poznajú hudobnú terminológiu
- + ovládajú notáciu v altovom a husľovom kľúči
- + intonujú čisto vo všetkých tóninách minimálne v rozsahu 1.-5. polohy
- + interpretujú kvalitným tónom a rytmicky presne stupnice, cvičenia, etudy a prednesové skladby
- + uspokojivo ovládajú ťah sláčika
- + ovládajú náročné smykové kombinácie v rôznom tempe
- + hrajú súvisle dvoj hmaty a akordy
- + artikulujú precízne náročné rytmické modely v rôznych tempách
- + aplikujú zásady štýlovej interpretácie
- + samostatne analyzujú skladby v sonátovej forme (sonáta, koncert)
- + hrajú plynule z listu a spamäti
- + zapájajú sa aktívne do koncertného života školy

Metódy a forma práce:

Podporovať samostatnosť a tvorivosť žiaka. Podporovať hudobnú predstavivosť a vytváranie vlastného názoru žiaka počúvaním nahrávok renomovaných violistov. Spoločne analyzovať interpretačné výkony. viesť žiakov k muzicírovaniu. Zapájať žiaka do koncertného života školy v sólovej, komornej, súborovej a orchestrálnej hre.

Ročníkový výstup:

- + interné alebo verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka

Žiaci ovládajú:

- + sluchovú kontrolu intonácie
- + hru dvoj hmatov a akordov
- + vibráto
- + dvojtávkové a trojtávkové durové a molové melodické stupnice a rozložené akordy
- + inštruktívne skladby v preberaných polohách
- + 1-2 prednesové skladby väčšieho rozsahu a výrazovej náročnosti

Závěrečná skúška:

+ 3 prednesové skladby väčšieho rozsahu (spamäti) so sprievodom harmonického nástroja rôzneho charakteru (štýlového obdobia)

II. stupeň základného štúdia a ŠPD (nie začiatočníci)**Názov predmetu: hra na viole****Učebný plán číslo (podľa RUP): č. 20****Ročník: PRVÝ****Stupeň štúdia: II. stupeň základného štúdia a ŠPD (nie začiatočníci)****Časový rozsah výučby: 1,5 hodiny týždenne****Forma štúdia: individuálna****Vyučovací jazyk: slovenský****Spracoval: Peter Šesták****Ciele:**

Upevňovať inštrumentálne zručnosti a návyky nadobudnuté pri predchádzajúcom štúdiu. Zvyšovať úroveň interpretácie po technickej a výrazovej stránke. Štúdium ďalších náročnejších prvkov violovej hry, rozširovať repertoár o skladby rôznych štýlových období. Spoznávanie violovej literatúry a kvalitných nahrávok renomovaných interpretov. Zapájať žiakov do koncertnej činnosti školy. Podporovať kreativitu, samostatnosť a vyjadrenie vlastných názorov na umeleckú interpretáciu.

Obsah:

Zdokonaľovanie technických a výrazových prostriedkov u žiaka. Štúdium technicky a výrazovo náročnejších skladieb. Štúdium stupnic, etúd a iných cvičení. Spoznávanie a rozoznávanie špecifických znakov jednotlivých hudobných období. Rozširovanie výrazového spektra pri interpretácií prednesových skladieb.

Notový materiál:*Cvičenia a etudy*

H. F. Kayser: 36 etud, op. 43

J. Michálek: Škola hry na viole

K. Moravec: Vybrané etudy a štúdie

J. F. Mazas: Etudy (altový kľúč)

R. Kreutzer: Etudy (altový kľúč)

Prednesové skladby

J. S. Bach: Suity

H. Eccles: Sonáta

G. Ph. Telemann: Konciet G Dur

M. Reger: Romanca

I. Pleyel: Duetá

a ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej a výrazovej úrovni

Notový materiál môže pedagóg dopĺňať a prispôbovať individuálnym dispozíciám a potrebám žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

+ hrací aparát

+ tvorby kvalitného (farebného) tónu

+ intonačná sebakontrola

+ upevnenie hmatovej istoty pri hre v rôznych polohách

+ skladby v rýchlejšom tempe

+ výmeny polôh, hra vo všetkých polohách

+ stupnice, cvičenia, etudy a prednesové skladby

+ dvoj hmaty a akordy

+ rytmická artikulácia

+ violová literatúra všetkých hudobných období od baroka po súčasnosť

+ vedomí výber výrazových prostriedkov hry

+ osobitý interpretačný prejav

- + analýza skladieb z formového a interpretačného aspektu
- + hra z listu
- + improvizácie (vytváranie jednoduchého druhého hlasu k melódií)
- + tvorivé a samostatné naštudovanie skladieb
- + hudobno-estetické cítenie
- + skupinová interpretácia
- + verejné vystúpenia

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + kontrolujú a podľa potreby korigujú činnosť hracieho aparátu
- + intonujú čisto vo všetkých polohách
- + majú pevnú hmatovú istotu
- + zvládajú rýchlejšie rytmické pasáže
- + disponujú kvalitným tónom
- + využívajú rozmanité farebné odtiene tónu a adekvátne ich aplikujú pri interpretácií
- + hrajú čisto stupnice a cvičenia
- + adekvátne aplikujú výrazové prostriedky
- + štýlovo správna interpretácia skladieb rôznych období
- + čítajú plynule náročnejšie skladby z listu
- + samostatnejšie naštudujú skladby podľa vlastného výberu
- + uplatňujú vlastnú predstavu v procese interpretácie
- + disponujú rozvinutým hudobno-estetickým cítením
- + orientujú sa violovej literatúre
- + hrajú sólovo a v rôznych hudobných zoskupeniach
- + súhra (frázovanie, rytmus atď.)
- + prezentujú sa na verejných koncertoch

Metódy a formy práce:

Pri výučbe žiaka II. stupňa základného štúdia a pokročilého žiaka ŠPD pedagóg zohľadňuje jeho vek, stupeň nadobudnutých inštrumentálnych zručností, hudobno-teoretických poznatkov, ako aj mieru záujmu o hudbu a špeciálne o hru na viole. Aplikácia priamej skúsenosti žiaka (predhrávanie pedagógom). Vede žiaka k počúvaniu nahrávok významných interpretov (analýza týchto nahrávok). Vede so žiakom tvorivú diskusiu o umeleckých aspektoch interpretácie, rešpektuje jeho individuálny názor. Zapája žiaka do koncertného života školy (sólové hranie, komorná hra, súborová a orchestrálna hra).

Ročníkový výstup:

Interné alebo verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka.

Žiaci ovládajú:

- + správnu súčinnosť hracieho aparátu
- + aplikáciu dynamiky, agogiky a melodických ozdôb
- + hru v rýchlejších tempách
- + dvojtávkové a trojtávkové durové a molové stupnice, rozložené akordy
- + inštruktívne skladby (etudy) v preberaných polohách
- + 2-3 prednesové skladby náročnejšieho charakteru

Názov predmetu: hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č. 20

Ročník: DRUHÝ

Stupeň štúdia: II. stupeň základného štúdia a ŠPD (nie začiatočníci)

Časový rozsah výučby: 1,5 hodina týždenne

Forma štúdia: individuálna

Vyučovací jazyk: slovenský

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Komplexne rozvíjať inštrumentálne zručnosti žiaka. Skvalitnenie technických a výrazových prostriedkov, prehĺbovať hudobno-estetické cítenie. Stavať repertoár zahrňujúci skladby rozmanitých hudobných období a žánrov. Viesť žiaka ku kritickému rozlišovaniu správnych postupov vedúcich k správnej a emočne naplnenej interpretácii. Zapájať žiaka do koncertného života školy.

Obsah:

Rozvíjanie sluchovej predstavivosti a kontroly (intonácia, rytmus, kvalita tónu, artikulácia, frázovanie atď.). Skvalitnenie technických a výrazových prostriedkov žiaka. Stavanie repertoáru, nácvik skladieb rôznych štýlových období a hudobných žánrov. Rozširovanie výrazového spektra pri interpretácii skladieb.

Notový materiál:*Cvičenia a etudy*

H. E. Kayser: 36 Etud, op. 43

J. Michálek: Škola hry na viole

K. Moravec: Vybrané etudy a štúdie

J. F. Mazas: Etudy (altový kľúč)

R. Kreutzer: Etudy (altový kľúč)

Prednesové skladby

J. S. Bach: Suity

G. F. Händel: Sonáty

J. K. Vaňhal: Sonáta B Dur

P. Hindemith: Meditácia

R. Schumann: Märchenbilder

J. Feld: Sonatina

a ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej a výrazovej úrovni

Notový materiál môže každý pedagóg dopĺňať a prispôbovať individuálnym dispozíciám a potrebám žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

+ sluchová predstavivosť a sebakontrola

+ tvorba kultivovaného tónu (farebnosť)

- + intonačná precíznosť
- + čítanie notového zápisu v altovom a husľovom kľúči
- + upevňovanie hmatovej istoty a tvorby prstokladov pri hre v 6. a 7. polohe
- + hranie skladieb v rýchlom tempe
- + plynulá výmena polôh
- + stupnice, trojoktávové cvičenia, etudy, prednesové skladby
- + dvoj hmaty a akordy
- + rytmická artikulácia
- + violová literatúra hudobných období od baroka po súčasnosť
- + vedomí výber výrazových prostriedkov
- + dynamická členitosť hry
- + osobitý interpretačný prejav
- + analýza skladieb z formového aspektu
- + nové hudobné formy (suite, variácie)
- + hra z listu
- + adekvátna úroveň improvizácie (variačný princíp)
- + zápis melódie
- + štúdium problematiky violovej hry
- + samostatnejšie domáce štúdium
- + skupinová interpretácia
- + nácvik komorných, súborových a orchestrálnych partov
- + verejné vystúpenia

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + disponujú adekvátnou sluchovou predstavivosťou a sebakontrolou
- + dbajú na účelnú súčinnosť všetkých zložiek pohybového aparátu
- + majú pevnú intonačnú istotu vo všetkých polohách
- + čítajú notový zápis, tvoria prstoklady a dobre intonujú v 6. a 7. polohe
- + hrajú trojoktávové stupnice, technické cvičenia a etudy v preberaných polohách
- + používajú správnu dĺžku a rýchlosť ťahu sláčika

- + hrajú s istotou dvoj hmaty a akordy v etudách a prednesových skladbách
- + vedia vytvoriť, zapísať a zadeliť jednoduchú melódiu do taktov
- + reagujú na rytmické zmeny v skladbách
- + dbajú na rytmicky presnú interpretáciu skladieb
- + dokážu diskutovať o svojej vlastnej interpretačnej predstave
- + vyjadrujú charakter a výraz skladby prostredníctvom frázovania, širokej dynamickej škály, farebných zvukových odtieňov, vibráta, agogiky a ďalších výrazových prostriedkov
- + interpretujú z listu súborové a orchestrálne party adekvátnej technickej náročnosti
- + demonštrujú svoje schopnosti v sólovej, komornej, súborovej a orchestrálnej hre na verejných vystúpeniach

Metódy a formy práce:

Pedagóg vedie žiaka k štúdiu preberanej problematiky s porozumením, k samostatnému a kritickému mysleniu, k vytváraniu vlastnej interpretačnej predstavy. Pedagóg zohľadňuje vekové špecifiká, intelektuálnu a hudobnú vyspelosť žiaka. Správne volí adekvátne vyučovacie metódy. Zohľadňuje didaktické zásady primeranosti, postupnosti a názornosti.

Ročníkový výstup:

- + interné alebo verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka

Žiaci ovládajú:

- + štúdium hudobných skladieb s porozumením
- + uplatňovanie výrazových prostriedkov pri hre
- + stvárnenie obsahu a charakteru skladby
- + dvojtávkové a trojtávkové durové a molové melodické stupnice a rozložené akordy
- + inštruktívne skladby (cvičenia, etudy) v preberaných polohách
- + 2-3 prednesové skladby rôzneho charakteru

Názov predmetu: hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č. 20

Ročník: TRETÍ

Stupeň štúdia: II. stupeň základného štúdia a ŠPD (nie začiatocníci)

Časový rozsah výučby: 1,5 hodín týždenne

Forma štúdia: individuálna

Vyučovací jazyk: slovenský

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Kontrolovať intenzitu napätia svalstva pri hre, eliminovať prejavy nežiadúcej fixácie a podporovať získanie návykov na správne uvoľnené hranie. Zdokonaľiť intonačnú istotu pri hre vo vysokých polohách a pri posunoch do vzdialenejších polôh. viesť žiaka ku komplexnému vnímaniu interpretácie.

Obsah:

Nácvik hry vo vysokých polohách s dôrazom na získanie intonačnej istoty pri výmenách do vzdialených polôh. Aplikácia nacvičených náročných smykových kombinácií v etudách a prednesových skladbách. Nácvik dvoj hmatových a chromatických stupníc. Spoznávanie violového repertoáru, analýza skladieb a interpretačných prístupov. Uplatňovanie širokého výrazového spektra pri interpretácií prednesových skladieb.

Notový materiál:

Cvičenia a etudy

J. F. Mazas: Etudy (altový kľúč)

R. Kreutzer: Etudy (altový kľúč)

J. Dont: Etudy (altový kľúč)

Prednesové skladby

J. S. Bach: Suity (prepis pre violu)

J. S. Bach: Sonáty a partity pre husle sólo (prepis pre violu)

G. Ph. Telemann: Fantázie pre husle sólo (prepis pre violu)

G. F. Händel: Sonáty

J. K. Vaňhal: Koncert C Dur

A. Dvořák: Miniatúry

a ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej a výrazovej úrovni

Notový materiál môže pedagóg dopĺňať a prispôbiť individuálnym dispozíciám a potrebám žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

- + koordinácia a dostatočná funkčnosť všetkých častí hracieho aparátu
- + kontrola svalového napätia s dôrazom na uvoľnené hranie
- + výmena polôh a hra v polohách v celom rozsahu hmatníka, plynulý prechod do vyšších polôh
- + tvorba kultivovaného tónu, dôraz na farebnú variabilitu tónu
- + náročné ťahové kombinácie a ich aplikácia v etudách a prednesových skladbách
- + trojoktávové stupnice a rozložené akordy
- + dvoj hmatové a chromatické stupnice
- + presná rytmická artikulácia
- + violová literatúra rôznych štýlových období od baroka po súčasnosť
- + vedomý výber výrazových prostriedkov
- + komplexný interpretačný prejav
- + analýza študovaných skladieb a interpretačných výkonov
- + štúdium violovej literatúry, počúvanie nahrávok renomovaných interpretov, návšteva koncertov
- + hra z listu
- + hudobná improvizácia
- + samostatný prístup v domácej príprave
- + hudobno-estetické cítenie
- + skupinová interpretácia
- + verejné vystupovanie

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + kontrolujú pri hre funkčnosť pohybového aparátu
- + kontrolujú svalové napätie, preferujú uvoľnené hranie
- + korigujú intonačné nedostatky pri hre vo vysokých polohách

- + čisto reprodujú trojoktávové stupnice s rozloženými akordmi, cvičenia a etudy s uplatnením spôsobov hry détaché, legato, martellé, staccato, radové staccato, spiccato, sautillé
- + dokážu aplikovať prstoklady chromatickej stupnice v hudobnom materiáli
- + plynule hrajú súvislý dvoj hmatový úsek
- + používajú množstvo farebných odtieňov tónu (pravá ruka)
- + majú prehľad v literatúre pre violu
- + poznajú mená významných hráčov na violu, poznajú ich nahrávky
- + rozlišujú interpretačné rozdiely v jednotlivých prevedeniach
- + uplatňujú v súhre spoločné frázovanie a dynamiku
- + zúčastňujú sa koncertného života školy

Metódy a formy práce:

Komplexne rozvíjať hudobno-estetické cítenie žiaka a špecifické inštrumentálne zručnosti prostredníctvom metód primeraných veku žiaka. Viest žiaka k rozširovaniu vedomostí v oblasti hudobnej literatúry pre violu a k poznávaniu významných interpretov (počúvanie nahrávok, návšteva koncertov). Analyzovať so žiakom skladby a rozmanité interpretačné prístupy.

Ročníkový výstup:

Interné a verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka.

Žiaci ovládajú:

- + sluchovú kontrolu intonácie
- + artikuláciu a frázovanie
- + širokú dynamickú škálu
- + dvojoktávové a trojoktávové durové a molové melodické stupnice a rozložené akordy
- + etudy v preberaných polohách
- + 2-3 prednesové skladby väčšej technickej náročnosti

Názov predmetu: hra na viole

Učebný plán číslo (podľa RUP): č. 20

Ročník: ŠTVRTÝ

Stupeň štúdia: II. stupeň základného štúdia a ŠPD (nie začiatocníci)

Časový rozsah výučby: 1,5 hodiny týždenne

Forma štúdia: individuálna

Vyučovací jazyk: slovenský

Spracoval: Peter Šesták

Ciele:

Rozvíjať poznatky, zručnosti a návyky získané počas celého štúdia. Zdokonaľiť technické a výrazové schopnosti. Motivovať žiaka k hľadaniu vlastných riešení v procese nácviu hudobného diela a jeho interpretácie. Vypestovať v žiakovi schopnosť samostatne pracovať a rozvíjať jeho kritický úsudok. Podnecovať žiaka k zapájaniu sa do rôznych hudobných zoskupení. Pomáhať žiakovi nachádzať možnosti využiť inštrumentálne zručnosti, ktoré nadobudol počas štúdia na ZUŠ.

Obsah:

Upevňovanie správnych technických návykov s dôrazom na správnu činnosť hracieho aparátu. Zvyšovanie náročnosti skladieb. Stavanie repertoáru štúdiom skladieb rôznych štýlových období a rôznych žánrov. Prehlbovanie výrazu pri interpretácii prostredníctvom vhodného výberu výrazových prostriedkov. Štúdium hudobných skladieb s porozumením, analýza z formového a interpretačného hľadiska.

Notový materiál:

Cvičenia a etudy

J. F. Mazas: Etudy (altový kľúč)

R. Kreutzer: Etudy (altový kľúč)

J. Dont: Etudy (altový kľúč)

B. Campagnoli: Etudy

Prednesové skladby

J. S. Bach: Suity

J. S. Bach: Sonáty a partity pre husle sólo (altový kľúč)

G. Ph. Telemann: Fantázie pre husle sólo (altový kľúč)

F. Schubert: Arpeggione sonáta a mol

M. Reger: Suity

B. Bartók: Slovenský tanec

Z. Kodály: Adagio

a ďalšie prednesové skladby na podobnej technickej a výrazovej úrovni

Notový materiál môže každý pedagóg dopĺňať a prispôbovať individuálnym dispozíciám a potrebám konkrétneho žiaka.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

- + hrací aparát
- + upevňovanie a rozvoj získaných hráčskych zručností
- + tvorba kultivovaného a farebného tónu
- + rôzne druhy smykov
- + intonačná sebakontrola na celom hmatníku
- + dvoj hmatové stupnice v terciách, sextách a oktávach
- + samostatná domáca príprava, voľba správnych postupov
- + rytmická precíznosť v rôznych tempách
- + štúdium hudobného materiálu s pochopením
- + formová analýza skladieb a jej využitie v procese prednesu
- + sólový koncert, dvoj koncert, concerto grosso, sólová a triová sonáta
- + správna štýlová interpretácia rôznych hudobných období
- + orientácia v literatúre pre violu
- + znalosť mien významných violistov
- + sledovanie kultúrneho a hudobného života
- + tvorivý proces pri štúdiu a interpretácií skladieb
- + pokročilejšia schopnosť improvizácie
- + zrelé používanie výrazových prostriedkov
- + pokročilejšia hra z listu a istota v hre spamäti
- + stavanie repertoáru

- + skupinová interpretácia
- + verejné účinkovanie

VÝKONOVÝ ŠTANDARD:

Žiaci:

- + koordinujú hrací aparát (ľavá a pravá ruka, dýchanie)
- + zvládajú trojoktávové stupnice, rozložené akordy a dvoj hmatové stupnice v terciách, sextách a oktávach
- + hrajú kultivovaným a farebne diferencovaným tónom
- + intonujú s istotou vo všetkých polohách
- + ovládajú väčšinu najhranejších smykov (détaché, legato, martellé, radové staccato, spiccato, sautillé)
- + využívajú bohatú paletu hudobno-výrazových prostriedkov na dosiahnutie presvedčivej interpretácie prednesových skladieb
- + uplatňujú adekvátne frázovanie s precíznou artikuláciou
- + analyzujú študovanú skladbu po formovej aj interpretačnej stránke
- + rozlišujú typické znaky rôznych štýlových období
- + dokážu prakticky a presvedčivo predstaviť svoju interpretačnú predstavu
- + orientujú sa v literatúre pre violu
- + poznajú výrazné interpretačné osobnosti v oblasti hudby
- + sú súčasťou hudobného a kultúrneho života
- + majú schopnosť adekvátnej improvizácie
- + hrajú uspokojivo z listu skladby pre violu (viola sólo, komorná hra atď.)
- + majú postavený adekvátny repertoár zo skladieb rôznych štýloch období
- + zapájajú sa do koncertného života
- + preukazujú schopnosti a vedomosti potrebné na pokračovanie štúdia na školách vyššieho stupňa

Metódy a formy práce:

Pri výbere metód a foriem práce pedagóg zohľadňuje stupeň intelektuálnej, hudobnej a osobnostnej vyspelosti žiaka. V uvedenom ročníku vyspelosť žiaka spravidla umožňuje náročnejšie metódy práce – analytickú a syntetickú, induktívnu a deduktívnu, komparatívnu atď. Pedagóg sa snaží rozvíjať

samostatnosť žiaka. Zapája žiaka do koncertného života a pomáha mu objaviť možnosti adekvátneho uplatnenia v rôznych hudobných zoskupeniach.

Ročníkový výstup:

+ interné alebo verejné vystúpenie minimálne 2x v priebehu školského roka

Žiaci ovládajú:

+ samostatnú tvorbu prstokladov a smykov

+ aplikáciu širokého spektra zásad princípov naučených v priebehu štúdia

+ koordináciu pravej a ľavej ruky pri hre rôznych smykových kombinácií a náročnejších pasáží

+ uplatňovanie výrazových prostriedkov a vibráta pri hre

+ dvojoktávové a trojoktávové durové a molové melodické stupnice a rozložené akordy

+ inštruktívne skladby (cvičenia, etudy) v preberaných polohách

+ 1 prednesovú skladbu väčšieho rozsahu (alebo dve kratšie) spamäti

Záverečná skúška:

+ 3 skladby (časti skladby) technicky a interpretačne náročnejšieho charakteru rozdielnych štýlových období (rozdielneho charakteru)

+ interné alebo verejné absolventské vystúpenie

